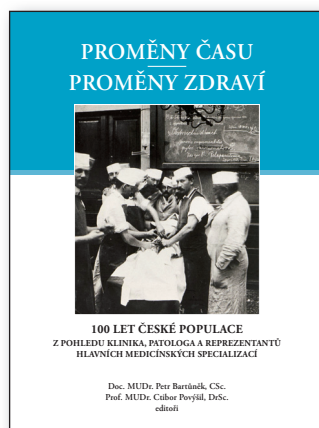

Petr Bartůněk a Ctibor Povýšil (editoři): Proměny času – proměny zdraví

Praha, OPTIO, 2020, 346 stran.

Vydání první, formát 195 × 235 mm, měkká vazba, černobílý výtisk.

ISBN 9788088011071.

Cena: 499 Kč.

Knihu se zajímavým titulem napsali dva významní pracovníci 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze: doc. MUDr. Petr Bartůněk, CSc., který pracoval řadu let na IV. interní klinice, jejímž byl také přednostou, a prof. MUDr. Ctibor Povýšil, DrSc., který pracoval a posléze byl přednostou II. ústavu patologické anatomie téže fakulty. K tematice předkládané knihy mají nejen odborné předpoklady, ale i zkušenosti. Oba jsou autory i editory řady úspěšných monografií. Oba využili při sběru potřebných dat, mj. rozsáhlé archivy obou jejich pracovišť.

Vybrané téma se týká zásadních změn v našem zdravotnictví; srovnáváno je období bývalé Československé republiky a období současné.

Kniha je rozdělena (schematicky) do deseti částí následujících po zahajujících Úvodu klinika a Úvodu patologa. Jsou uvedeny v tomto pořadí: Dobové charakteristiky (6 s.), Charakteristiky československého zdravotnictví v roce 1918 (3 s.), Zdraví a jeho determinanty (2 s.), Životní styl (30 s.), Životní a pracovní prostředí (1 s.), Péče o zdraví a zdravotnictví v prvních letech po 1. světové válce (30 s.), Zdravotní politika státu (4 s.), Vývoj podpory zdraví v České republice (3 s.), Populace, její zdraví a proměny (10 s.).

Pokrok v jednotlivých lékařských oborech je za dobu téměř jednoho sta let obrovský, změny tak rozsáhlé, že musí být v plném rozsahu pro dva autory nezvládnutelné. Proto pro jejich registraci a hodnocení v jednotlivých lékařských oborech (některé na počátku sledovaného období ještě neexistovaly a vznikly až v posledních desetiletích) přizvali další spoluautory. Oslovili 34 odborníků různých medicínských oborů, kteří mohli zasvěceně popsat a hodnotit vývoj jejich specializací.

Tak byly získány kvalifikované informace o těchto oborech (jsou uvedeny v abecedním pořadí s údaji o počtu stran): Adiktologie (15 s.), Alergologie a klinická imunologie (9 s.), Anesteziologie a intenzivní medicína (9 s.), Angiologie (8 s.), Dermatovenerologie (2 s.), Dětská hematologie (2 s.), Diabetologie (8 s.), Endokrinologie (3 s.), Farmakologie (7 s.), Gastroenterologie (5 s.), Genetika (28 s.), Gynekologie (7 s.), Hematologie (2 s.), Chirurgie (6 s.), Infekční lékařství (17 s.), Kardiologie (5 s.), Lékařská biochemie (2 s.), Lékařská mikrobiolo-

gie (4 s.), Nefrologie (3 s.), Neurologie (16 s.), Nukleární medicína (4 s.), Oftalmologie (3 s.), Onkochirurgie (7 s.), Ortopedie (7 s.), Patologická anatomie (7 s.), Pediatrie (7 s.), Plastická chirurgie (8 s.), Pneumologie (4 s.), Porodnictví (9 s.), Psychiatrie (3 s.), Radiologie (4 s.), Revmatologie (5 s.), Sexuologie (7 s.) a Urologie (11 s.). Samozřejmě nebylo možné postihnout všechny současné medicínské obory. Vždyť Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně jich registruje více než 120.

Text je doplněn velkou řadou citací, tabulek, grafů a fotografiemi dobových dokumentů, které nejen názorně zvyšují významnost uváděných skutečností, ale i zlepšují vzhled jednotlivých stránek, a tak ty nikdy neupadnou do pouhé prezentace a šedivého popisu dat.

Jednotlivé kapitoly se liší rozsahem, stylem i úrovní. Při 34 autorech tomu být jinak ani nemůže. Zásahy editorů i recenzenta nesmějí být násilné, o úrovni publikace rozhoduje v první řadě autor sám. Několik kapitol se mi zdá příliš dlouhých, rozsah deset stran textu bych považoval za dostatečný. Škoda, že kniha nemá rejstřík.

Kardiologie budou samozřejmě zajímat především kapitoly o změnách v kardiologii a v angiologii. Obě psali vysoce kvalifikovaní specialisté, kapitolu Kardiologie prof. MUDr. Aleš Linhart, DrSc., současný předseda České kardiologické společnosti, kapitolu Angiologie prof. MUDr. Debora Karetová, CSc., předsedkyně České angiologické společnosti ČLS JEP. Oběma oborům bylo věnováno celkem 13 stran. Myslím, že v nich skoro vše podstatné bylo zmíněno.

Také je chvályhodné, že byl několikrát zmíněn přínos českých lékařů do světového vědního fondu. Je škoda, že žádný nebyl nominantem na Nobelovu cenu za medicínu a fyziologii. Nadějní mohli být MUDr. Jan Janský, profesor Vilém Laufberger, profesor Bohumil Prusík, profesor Milan Hašek a profesor Vratislav Schreiber. A tak jako její jediní nositelé zůstávají jen manželé Carl a Gerta Coriovi, kteří ji získali v roce 1947. Snad se dočkáme později...

Jsem přesvědčen, že je dobře, že byla kniha na toto téma napsána. Oběma editorům bychom měli poděkovat za to, že si toto velmi náročné téma vybrali a pečlivě je zpracovali. Nakladatelství OPTIO je možné pochválit za vzorné zpracování knihy.

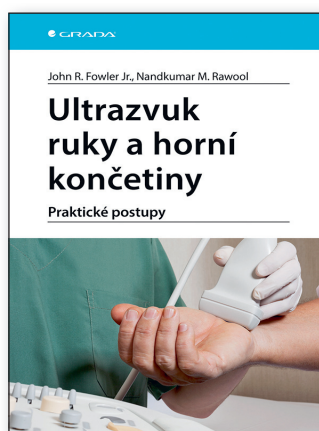

Komu knihu doporučit?

Měli by se s ní seznámit všichni lékaři, zvláště ti mladí. Pomůže jim zasadit medicínu do širšího kontextu života společnosti, seznámí je nejen s jejím globálním vývojem, ale také s její národní historií. Pomůže jim poznat, za jakých podmínek pracovali jejich předchůdci, pomůže jim vážit si současných podmínek. I o této knize platí, že je nutné, aby současníci poznávali minulost. Protože

ten, kdo nezná svoji minulost, těžko bude ovlivňovat svoji budoucnost.

*Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc.,
III. interní klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity
Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze,
e-mail: jvpetr@email.cz*

John R. Fowler Jr., Nandkumar M. Rawool: Ultrazvuk ruky a horní končetiny. Praktické postupy

Překlad: MUDr. Ing. Eva Ondroušková a MUDr. Alena Štouračová
Praha, Grada Publishing, a.s., 2020, 192 stran.
Vydání první, formát 240 × 165 mm, barevný výtisk, tuhá vazba.
ISBN 978-80-247-3449-1.
Cena: 749 Kč.

Oba dva autoři jsou ze dvou univerzitních pracovišť v Pensylvánii, první je docentem na ortopedické klinice, druhý docentem radiologické kliniky. K napsání této knihy přizvali dalších 11 spoluautorů. Vyjma dvou jsou všichni z pensylvánských pracovišť.

Obsah knihy je rozdělen do pěti částí: Část I: Úvod (4 s.). Část II: Prsty a zápěstí (38 s.). Část III: Předloktí a loket (54 s.). Část IV: Rameno (32 s.). Část V: Léze (24 s.).

Kniha nemá literaturu, podrobný dvousloupcový rejstřík (7 s.) je na jejím konci. Kniha je velmi bohatě ilustrována, většinou barevné obrázky jsou velmi dobré kvality.

*Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc.,
III. interní klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity
Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze,
e-mail: jvpetr@email.cz*